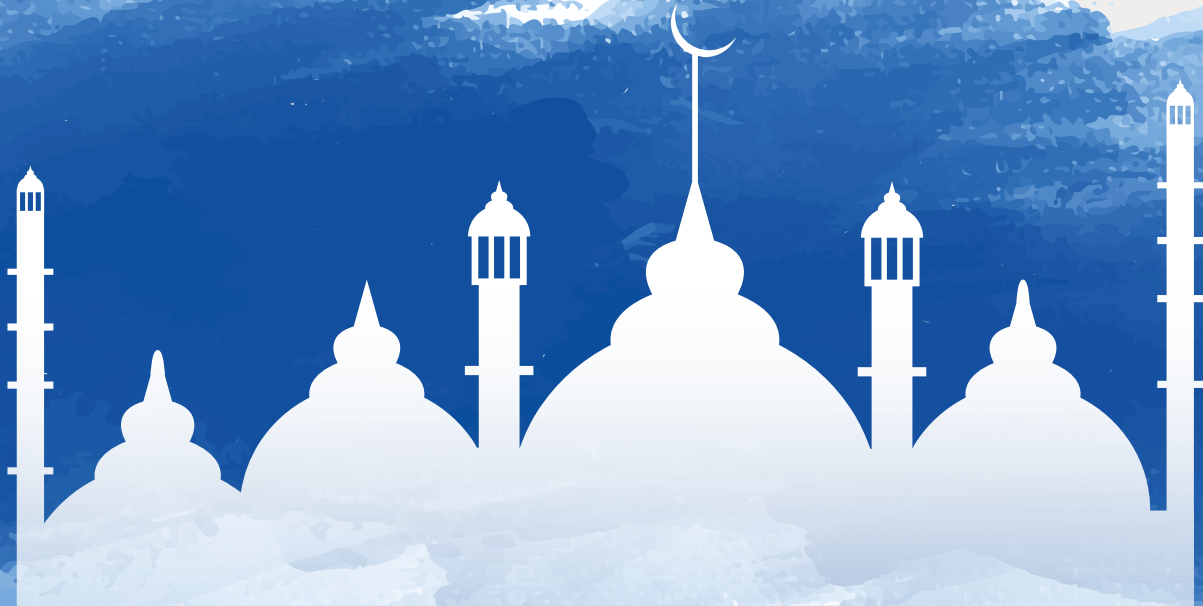

Ramazanlık

Beyoğlu Anadolu İmam Hatip Lisesi
Cumalık Gazetesi Özel Sayı

Ramazan 1445

İçindekiler

Editörün Mesajı.....	2
Sevdiklerimizle Bereketlenen Sofralarımız.....	3
İnsanı Hem Bu Hayatta Hem de Ölümden Sonraki Hayatta Kalıcı Huzura Götürecek Yüksek Vasıfların Kaynağı Nedir.....	4
Zekat.....	4
Hikâye: Akdeniz'in Suları Hep Mavi Miydi?.....	5
İnsan ve Oruç.....	6
Enderun Usulü Teravih.....	7
Ruhumuzdaki Ölü Toprağına Rağmen.....	9
Fıtır Sadakası Nedir?.....	10
Oruç.....	11
Teravih.....	12
Mukabele.....	13
Hadis Köşesi.....	15
Hissizliğimiz.....	16
Rüyet-i Hilal.....	17
İtikaf.....	19
İki Bayram Arasında Değilse Ne Zamandır Bize Düğün?.....	21
Kâdir'in Kadri.....	22
Osmanlı'da Ramazan.....	23
İlmihal Köşesi.....	27

Editörün Mesajı

Kültürümüzde misafirperverlik çok önemli bir yere sahiptir. Misafir en iyi şekilde ağırlanmalı, ona her türlü ihtimam ve ihtiram gösterilmelidir. Misafirin yanında rahatsız olacağı davranışlardan kaçınmalı, onu en küçük esintide kırılıp gidebilecek narin bir çiçek gibi görüp incitmekten imtina etmelidir. Eve gelen misafir ev sahibinden razı olmalıdır. Misafirin incinmesi Allah'ı incitmek, onun rızası Allah'ın rızasına götüren yol gibi görülmüştür adeta.

Belki de bu yüzden 11 ay gelip geçen zaman dilimleriyken onların sultanı Ramazan ayı kültürümüzde ağırlanması gereken bir misafir gibidir. Öyle mümtaz bir yere sahiptir ki başka günler yaşanıp giderken Ramazan evlerimizde ağırlanır. Fakat esenlik ve ferahlık dolu gönlümüze dolması gereken Ramazan'ın rahmet ve bereket esintileri bu sene de buruk gönüllerimize doldu. Bizler misafirimizi hoşnut etme telaşındayken yanibaşımızda kan ve gözyaşı gövdeyi götürüyor. Peygamlere tevarüs edip mâlik olduğumuz Beyti Makdis ve Filistin zalimlerin işgali altında.

Dünyanın dört bir yanında mazlumlar kan ağlıyor. İşte Ramazan'ı böyle bir ortamda ağırlıyoruz . Misafirimize karşı mahcubiyetimiz büyük. Allah'ın rızasını kazanmak için her zamankinden daha hassas olmak zorundayız. Ramazan'ı daha iyi bir dünyada karşılayamamızın telafisini üzerine biraz daha eğilerek yapma mecburiyetindeyiz. Ramazan'ı Şerife girerken bir yandan bu endişeleri taşımak bir yandan da onun evimize getirdiği hediyelerin sevincini yaşamak zorundayız.

Ramazan'ı bu muvazeneyi kurarak idrak etmemiz gerekiyor. İşte bizler Cumalık ekibi olarak böyle bir misafiri ağırlama telaşımıza sizleri de ortak etmek istediğimizden elinizdeki Ramazan ekini hazırladık. Okumalarınızın bereketli ve keyifli geçmesini temenni ediyoruz. Ramazanımız mübarek olsun.

İNSANI HEM BU HAYATTA HEM DE ÖLÜMDEN SONRAKİ HAYATTA KALICI HUZURA GÖTÜRECEK YÜKSEK VASIFLARIN KAYNAĞI NEDİR?

İnsan oğlundaki bütün üstün değerlerin başı, güzel davranışların kaynağı, teşvik edeni Allah'ı (cc) tanıma, O'na bütün benliği ile bağlanma, O'na gönlünde en yüksek saygıyı duyma, O'na karşı en derin ve kapsamlı sevgiyi hissetme, O'nun rızasını kazanmada azim ve kararlılık gösterme, bu uğurda elinde gelen çabayı esirgememe, O'na nimetlerine karşı şükretme ; O'nun koyduğu sınırları aşmama konusunda en yüksek duyarlılığı gösterme olduğu gibi insan oğlundaki bütün kötü vasıfların kaynağı da onun Allah'ı (cc) unutmada ve diğer insanlarla, tabiatla ve kendisiyle ilişkisini O yokmuş gibi kurmasında, O'na hesap vermeyecekmiş gibi yaşamasındadır.

Ey Allah'ım bilgimizi artır, seni bir kulun tanıyabileceği en derin ve kapsamlı bir şekilde tanıyalım, senin rızanı kazanmak ve gazabından korunmak için elimizden gelen en yüksek gayreti gösterelim, göz açıp yumuncaya kadar, daha az bir vakit için bile olsa senden gaflette bulunmayalım, sen bizden razı olduğun halde yaşayalım ve o şekilde de emaneti sana teslim edelim

Zekat Nedir ?

Zekât, dinen zenginlik ölçüsü kabul edilen miktarda (nisap) mala sahip olan kimselerin Allah rızası için muayyen kişilere vermesi gereken belli miktarı ifade eder. Zekâtın farz olması için; malların nisaba ulaşması yanında nâmî (hakikaten ya da hükmen üreyici/artıcı) olması, sahip olunduğu andan itibaren üzerinden bir yıl geçmesi, bir yıllık borcundan ve aslî ihtiyaçlardan fazla olması gerekir.

Nisap, zekâtla yükümlü olmak için esas alınan zenginlik ölçüsüdür. Bu ölçü, altında 20 miskal (80.18 gr.), deve 5, sığırd 30, koyun ve keçi 40 adettir.

Zekâtın kimlere verileceği Kur'an-ı Kerim'de ayrıntılı şekilde açıklanmış (et-Tevbe, 9/60), nisabı da hadislerde belirtilmiştir (Buhârî, Zekât, 32, 38, 55 [1447, 1454, 1483]; Müslim, Zekât, 1-5, 7 [979, 981]). Buna göre temel ihtiyaçları dışında nisap miktarı mala sahip olan kişinin, yukarıda belirtilen diğer şartlar da yerine gelmişse bu mallarının zekâtını vermesi gerekir (Kâsânî, Bedâi', 2/4 vd.).

Sevdiklerimizle Bereketlenen Sofralarımız

Rahmet ve mağfiret ayı olan Ramazan-ı Şerife yeniden kavuşmanın sevincini yaşıyoruz. Her yıl evlerimize kadri büyük bir misafir olarak gelen Ramazan-ı Şerifle birlikte gönüller ferahlar, ruhlar yeniden canlanır. Bu mübarek ay teravih namazlarıyla, sahurların bereketiyle, Kur'an-ı Kerim tilavetleriyle, hatimlerle, teheccüd namazlarıyla, sahur ve iftar anının heyecanı ile dünya meşgalelerine ara verip Cenab-ı Hakk'a yönelme zamanıdır. Ne acıdır ki aynı evde yaşamamıza rağmen birbirimizle konuşamaz hale geldik. Dünya meşgaleleri, bizleri en değerli varlığımız olan ailelerimize vakit ayırmaz hale getirdi. Yüce peygamberimiz Hz. Muhammed (Sav)'in "Sahur yemeği yiyin, zîrâ sahurda bereket vardır." hadisine binaen ailelerimizle yapacağımız sahur ve iftarların bereketiyle aramızdaki sevgi ve muhabbeti arttırabilir, kalplerimizi birbirine sımsıkı bağlayabiliriz. Sahur ve iftarlarımızda ailelerimizle birlikte yiyeceğimiz iki lokma yemeğin lezzeti hiç şüphesiz dünyanın en güzel yemeklerinden daha lezzetlidir.

Ramazan ayının güzelliklerinden bir tanesi de birleştirici ve barıştıracı olmasıdır. Ailemizde küs veyahut dargın olduklarımız varsa bu rahmet ayını fırsat bilip onları iftar soframıza davet ederek aramızdaki buzları eritebilir ve o eski mutlu aile tablolarımıza kavuşabiliriz.

Akdeniz Suları Hep Mavi miydi ?

Akşamdan kurduğu alarmin ısrarına dayanamayarak uyandı. Uyanmış değil gökten süzülüp gelmiş gibiydi. Daha önce hiç karşılaşmadığı türden bir mutluluk ve huzur; tüm bedenini, beden de bir şey mi, ruhunu çepeçevre kuşatmıştı. Kanını kaynatan bu coşku, uykuya dönme isteğini alevlendiriyordu. Uykuya düşkünlüğü yoktu, hele imsaktan sonra uyumak hiç adeti değildi. İsteği yalnız rüyaya dönmek, yarı hayal anımsar gibi olduğu o yüzü hiç değilse hatırlayacak kadar seyretmekti. Rüyasından hatırında kalan yarım hatırladığı o çehre; çehreden çok ışık, nur... Rüyanın talihsizliği ise çehrenin gölgesinde kalmasıdır. Ama o da ne: Çehre siliniyor gittikçe, zihnini alabildiğine nur kaplıyor. Tekrar uyuyamayacağını kavrayınca içi içini yiyor: Bir kez daha, diyor, bir kez daha... Kanatlanıp indi dedik ama artık konma vakti, tam uyanması gerek, burada Ali Haydar gelip onu sabah namazına çağırmasa belki de uyanamayacak. Ali Haydar yolculuk arkadaşıdır. Yolculuk? Gazze'ye insani yardım taşıyan bir gemideler. Gemide her sabah namazı cemaatle kılınmakta. Ali Haydar onun bugünkü haline şaşkın çünkü bir önceki gün herkesten önce abdest alıp mescitte olmuştu. Esasen onun namazlara düşkünlüğü bir yana cemaate gösterdiği ihtimam başkaydı. Babasının evde kıldığı günler bile camiye giderdi sabah namazına. On sekizinde delikanlı... İşte kalkıyor yine, aceleyle. Fecir vaktinin aydınlığında, kulağı okşayan dalga seslerinin üstüne saba esintisini hissederek namaza gitmek diğer namazlardan başkaydı elbette onun için. Başını kaldırayım desen uçsuz bucaksız deniz. Denizin ortasında neyle karşılaşacağından habersiz yalnız, kimsesiz gemiler konvoyu. Görüş mesafesinde yalnız bu gemiler, görüşün

Rab. Rabbe yakınlığı iliklerine kadar hissediyor secdede. Bu kıldığı namazlar belki de ömrüne sığdıracağı tüm namazlara bedeldir. Hele sabah namazları, onlar hakikaten başka, ayrı bir kıymete sahip. Tam namaz bitimi güneş yükseliyor ufuk çizgisinden. Fakat sanki naz yapar gibi. Turuncuya çalan ışıkları günün nelere gebe olduğunu haber verircesine vuruyor. Herkes bir yana, o güneşi batıda görür gibi, hissediyor... Güneş yükselirdursun, biz batışına şöyle bir uzanalım: Bir hareketlilik var gemide. Neler olduğunu anlamaya çalışıyor. Anlaşıyor ki uluslararası sularda İsrailtarafından uyarılıyorlar. Gece bastırana kadar kendilerinden başka beş geminin teslim alınışını seyrediyorlar içleri parçalana parçalana. Kimi koparacakmışçasına dudaklarını ısıyor, kimi bedeli ellerine ödeterek güvertenin demirlerinden alıyor hıncını. Kafirin sandığının tersine gemiyi teslim etmeme kararları perçinleniyor. Silahları yok; topları, tüfekleri, füzeleri yok. Ama yemin ediyorlar: Ümmet-i Muhammed'in emanetini namahrem ellere teslim etmeyeceğiz! Aslında emaneti teslim yemindir bu: ölüm yemini... Herkes o anı bekliyor artık. Mukavemet başlıyor gemide. O şimdi anlamlandırmaya başlıyor sabahı. Artık emin sayılır. Yalnız tam mutmain olmadığı bir şey var: annesini düşünüyor. Onun akıbetini öğrenince ne yapar acaba? Annesini incitmekten öyle çekiniyor ki onun yüzünden annesinin canının yandığını düşünmeye dayanmıyor. Şimdi öylesine ağırlığına gidiyor ki burada sıkışıp kalmış olmak, öyle bir ağırlık çöküyor ki kalbine, tarifsiz... Tasallutundan kurtulan bir damla yaş gözlerinden süzülüyor. Öyle bir cenderedeki ten değil terdir sanki ete giydirilen. Nihayet defterini çıkarıyor ve yüreğinden dökülmeye başlıyor şu satırlar: "Şehadete son

saatler. Var mı daha güzel şey? Varsa o da sadece annemdir ama ondan ben de emin değilim. İkisinin kıyası çok zor. Şehadet mi annem mi?” Vakit yine sabah namazına değin geçiyor. Bu buhran ancak rükuya eğilince kalkar. Kafire bir meydan okumadır, başlıyor: Allahuekber, Allahuekber! Bir safta omuz omuza veren müminler yek vücut oluyorlar. Namazın birinci rekâtı bitiyor ki saldırı başlıyor dışarıda. Artık inananların kalplerinde korkudan ve tereddüitten iz kalmamıştır. Savunmasız gözüken bir gemiyi teslim alamamanın hıncı kafiri sarmış, dünyaya rezil oluşlarını kaldıramıyorlar. Geminin etrafı denizde hücum botlarıyla, havada cehennem yağdıran helikopterlerle sarılmış. Ya da cennete bilet dağıtan mı demeli? Heyhat! Silahsız bir gemi için şu tertibata bak! Sisler, gazlar bir anda her tarafı kaplıyor, göz gözü görmez oluyor. Silah sesleri ve ilk şehitler... Gemi şimdi Bedir Sahrası'na dönmüştür. O da bir şeyler yapmalıdır mutlaka. Kamerasını alıyor ve güverteye çıkıyor. Olanları kaydetme niyetinde fakat farkediliyor. Yanına kadar sokulan düşman askerine karşı hiçbir şey gelmiyor elinden. Sonra tek silahı kamerası olan o çocuğa(!) ilk kurşun geliyor bir cetvel boyu mesafeden. İki, üç, dört, tam beş tane. Zafer nişanlarından ikisi kafasındadır ama hala neler olup bittiğini görüyor. Aman ya rabbi! Bu; o yüz, o çehre, nur! Şimditanıyor onu, bir daha unutmamacasına, bir daha ayrılmamacasına bir birliktelik başlıyor. Kucak açmış, gel diyor, ben de seni bekliyordum, gel. İşte şimdi Furkan Doğan, ölümlerin en güzeliyle hayat buluyor.

İnsan ve Oruç

Oruç, ruhun sesi gelir her yıl
Gümüş topuklarını dokundurur kalbimize
Vücut dönmeğe başlar bir tapınağa kurban gibi
Yapılır örtülür uçurumları yakan dualardan
Ten ruhun avuçlarının içinde
Hilkat günlerinin yeniden oluşun terlerini döker
İnsan gecesini değiştirir gündüzüne erer
Bir mevsime döndürür zamanı hiç değişmeyen
İnsanın olma vaktidir bu erme fırsatı
Ruh emzirir anne gibi yeri göğü fecri
Yeni bir insan gelip nöbete duracaktır
Eskisi çürümüş bir heykel gibi devrildiğinden
Ey oruç, diriltici rüzgâr, İslam baharı
Es insan ruhuna inip yüce ilham dağından
Kevser içir, âbihayat boşalt kristal bardağından
Susamış ufuklara insan kalbinin ufuklarına

Sezai Karakoç

Girizgâh

"Donandı her yer kandillerile
Doldu camiler efendim müminlerle
Zikr-u tesbihler saf dillerile
Sana eylerler efendim Şehr-iRamazan
Hoş safa geldin efendim Şehr-iRamazan"

Bu ilâhinin acemaşîrân makamındaki bestesi, âfakında her yatsı vakti salâlar titreyen İstanbul Ramazanı'nın havasını musiki lugatine aktarmaktadır. Mahzâ semâları değil, kararmış kalplerimizi de nura bulayani camilerimizin gerdanlığı mahyâlarımız da Ramazân akşamlarıyla asırlardır bütünleşmiş durumda. Ama hepsinden de öte, Sünnet-i Nebî olan teravih namazları, Ramazan ayı ile adeta bir madalyonun iki yüzü durumunda. Ecdâdın Sünnet-i Seniyye'ye olan düşkünlüğünü hayatlarının farklı noktalarında müşahede ediyor olsak da teravih namazı diğer sünnetlerden farklı olarak toplumumuzda bir vecibe olarak benimsenmiş; genciyle yaşlısıyla, kadınıyla erkeğiyle ümmetin her ferdi Ramazan geceleri camilere akın etmişlerdir. Lakin bir müddet sonra çeşitli sebeplerden ötürü teravih namazlarının camide kılınma oranında gözle görülür bir düşüş yaşanmaya başlamıştır. Halkımızın gönlünde, Ramazânında bu denli yer etmiş bir namazın halk tarafından eskisi kadar rağbet görmüyor oluşu müezziniimizi, musikişinasımızı derde sokmuş, acilen bu gidişatın önünü almak istemişlerdir. Bu süreçte; ilahileriyle, naat ve tevşihleriyle gönlümüzde yer tutmuş olan, saray erbabından Hammamizade İsmail Dede Efendi, yeni bir teravih namazı müezzinliği metodu geliştirerek Osmanlı'da terk edilmeye yüz tutmuş bir sünnetin ihyasına vesile olan musikişinâslarımızdandır. İcrâsına Enderûn ahâlisinden müteşekkil müezzinlerin öncü olması, bu usûle "Enderûn" ismini kazandırmıştır. İlk defa bu usûlün tatbik edildiği teravih namazı Sultan II.Mahmud'un da iştirakiyle sarayda kılınmıştır.

Tatbik

"Arayu arayu bulsam izini,
İzinin tozuna sürsem yüzümü.
Hak nasip eylese görsem yüzünü,
Dost Muhammed canım arzular seni"
Yunus Emre'nin Nebî (s.a.s) hasretini dile getirdiği bu nutuk, Mehmet Kemiksiz'in "hicâz" makamındaki bestesiyle gönüllerde yer bulmuştur.

Enderun usûlüne göre ise Ramazan geceleri yatsı namazının farzı bu makamdan kıldırılır. Terâvih namazının girizgâhı mesabesinde olan bu makam rastgele seçilmemiştir elbet. Gayet naif ve sakin bir seyri olan "hicaz" makamı, henüz namazın başında cemaati yormaz, naif bir eda ile tervîhalar ile yatsı arasında bir köprü görevi görür.

Artık teravîh namazının ilk dört rekatına geçildiğinde kubbelerde “nevâ” makamı yankılanır. İmam efendi dört rekat boyunca bu makam üzre kıldırır. İlk dört rekat bittiğinde bir sonraki dört rekatta imam efendi tarafından uygulanacak olan “hüseynî” makamında bir ilahi, müezzinler tarafından okunur. Bu silsile bestenigâr, evc ve acemaşîran makamları ile devam eder. İmam efendi son 4 rekat sonunda mâhur makamında selam verdikten sonra salavât-ı şerîfeler getirilir ve namaz tamamlanmış olur. Özetle, her bir farklı makamlar üzere kıldırılır; namaz aralarında ise ilâhiler, temcîdler, münâcaatlar okunarak halkın enerjisini, coşkusunu hep canlı tutmak amaçlanır. Her 4 rekatta farklı makamlar uygulanmasındaki başka bir amaç ise namaza başından yetişemeyen bir kişinin namazın hangi bölümüne yetiştiğini anlamasıdır.

Örneğin son 4 rekata yetişebilen bir kimse imam efendiden acemaşîran makamını işitir ve namazın ancak sonuna yetişebilmiş olduğunu anlar. Sonuç olarak; Enderûn usûlü terâvih bir ihtiyaçtan hasıl olmuşsa da Ramazan gecelerine farklı bir renk katmış, musikimizin zenginliğinin camilerimizde tezahür etmesine vesile olmuş, en önemlisiyse bu önemli sünnetin ihyasında büyük rol oynamıştır. Günümüzde ise -birçok İslâmî değerimiz gibi- son zamanlarda aldığı yaraları sarmaya gayret eden Enderun Müezzinliği, bir dönem mâbedlerimizden uzak kalmışsa da son zamanlarda yeniden Üsküdar başta olmak üzere İstanbul’un hatta Anadolu’nun birçok farklı bölgesinde ihyasına gayret edilmektedir.

Bir Nükte

Bugün cami olarak kullanılan Aziz Mahmud Hüdâyî Dergâhı’nda Şeyh Necmeddin Efendi ve Neyzen Niyazi Sayın’ın da bulunduğu teravîh gecesinde Enderun usulü tatbik edilmektedir. Müezzin mahfili yüksek bir mevkiide olduğu için cemaat yukarıdan görülmektedir. Kıyama kalkılırken teravîhin son dört rekâtında kullanılan acemaşîran makamında müezzinlerden biri ustaca bir perde değişikliği yapıp şevkefza makamını kullanmış. Bu mâhirane geçişi anlayan cemaatten biri, kendini tutamayıp namaz esnasında dönmüş arkaya ve eliyle “şahane oldu” gibisinden işaret etmiş müezzine. Bu. “ben Şevkefza’ya geçişi anlıyorum, çok nefis oldu” demek olur ki, sıradan bir Müslümanın musikinin perdelerinden aldığı lezzeti gösterir. Birkaç nesil önceki insanımız minareden okunan makama göre namazın hangi vaktinde olduğunu anlayacak seviyedeydi. Bu kulak aşinalığı bazen o dereceye varıyordu ki, makam üzerindeki perde değişikliklerini dahi hissedebiliyorlardı.

RUHUMUZDAKİ ÖLÜ TOPRAĞINA RAĞMEN

Ramazan-ı Şerife yaklaşırken emperyalist Avrupa/Amerika ortak gücünün ve küfür sisteminin finansçısı durumundaki kapitalist oligarkların kendileri hariç tüm unsurlara sahte bir nezakete işkence ettiği gerçeğiyle yüzleşmemiz gerektiğine inanıyorum. Öyle ki Hristiyanlar Oğul İsa'yı, Yahudilerse Mesihlerini getirmek için canhıraş mücadele ederken Muhammed ümmeti dünya ile olan kaypak ilişkisi sebebiyle kardeşlerinin etinden nasıl faydalanabileceğinin hesabını yapıyor. Bugün çekinmeden İsrail'e askeri ve ekonomik yardımlarda bulunan NATO aynı şeyi kendisi için savaşan Ukrayna'ya yap(a)mıyor çünkü Rusya ve Çin'den korkuyor. Oysa dünyanın nüfus anlamında en dinamik yıllarca kan ve gözyaşı ile sulanmış bir coğrafyada bir avuç insan dışında küfür sistemiyle çatışan kimse yok. Halbuki insanın kendisine zulmeden çocuklarının kanıyla beslenen insanlara karşı sonuna kadar savaşması gerekir. Reel politik yahut güç yetirememe bahaneleriyle yaptığımız tek şey nefsimiz ve gavur kuruşunun bize hükmediyor oluşu. Daha nefsimize karşı cihad edemezken Filistin için Doğu Türkistan için gerçek bir şeyler yapabileceğimizi nasıl söyleyebiliriz?

Gerçek şu ki bizden yaşça büyüklerin "Selahaddinler" "Tarık bin Ziyadlar" bekleme nedeninin nafsine yenik düşmüş ve vazifeyi geleceğe terk etmiş olmalarına bağlıyorum. Eğer bizde kendimize çeki düzen vermezsek ve dahi kurulmuş bu sistemin içinde yaşamaya çalışırsak yarın yine Müslümanlar ölürken birkaç satılmışın sinir kapılarını açmasını birtakım soytarıların İsrail'e hala nasıl utanmadan ticaret gemileri gönderdiğini konuşuruz.

Hiç şüphemiz yoktur ki Hakk Teala Azze ve Celle "nurunu" tamamlayacaktır. Fakat biz kendimizi değiştirmedığımız müddetçe ne cihadın ne şehitliği sevabı bizim olacaktır.

Son olarak Ramazan ayının nefsimize galip gelmeye vesile olmasını
Cenabı Allah'tan niyaz ederim

Fıtır Sadakası Nedir?

Halk arasında fitre diye bilinen fıtır sadakası (sadaka-i fıtır); insan olarak yaratılmanın ve Ramazan orucunu tutup bayrama ulaşmanın bir şükürü olarak; dinen zengin olup Ramazan ayının sonuna yetişen Müslümanın, belirli kimselere vermesi vacip olan bir sadakadır (Nevevî, el-Mecmû', 6/103-105). Vacip oluşu, sünnetle sabittir (Buhârî, Zekât, 70-78 [1503-1512]; Müslim, Zekât, 12-21 [984-985]).

Kişi, kendisinin ve küçük çocuklarının fitrelerini vermekle yükümlüdür. Hz. Peygamber (s.a.s.), köle-hür, büyük-küçük, kadın-erkek her Müslümana fitrenin gerektiğini ifade etmiştir (Ebû Dâvûd, Zekât, 20 [1619]).

Fıtır sadakasının vacip olma zamanı Ramazan Bayramının birinci günü olmakla birlikte, bayramdan önce de verilebilir. Hatta bu daha faziletlidir. Nitekim bayram namazından önce verilmesi müstehap kabul edilmiştir. Bununla birlikte, bayram günü veya daha sonra da verilebilir. Ancak bayramdan sonraya bırakılması mekruhtur.

Şâfiî mezhebinde ise; fitreyi, meşru bir mazeret bulunmadıkça bayramın birinci gününün gün batımından sonraya bırakmak haramdır. Fitreyi Ramazan'ın ilk günlerinde vermek de caizdir (Nevevî, el-Mecmû', 6/128).

Fitrenin hedefi, bir fakirin içinde yaşadığı toplumun hayat standardına göre bir günlük yiyeceğinin karşılanması suretiyle onun bayram sevincine iştirak etmesine katkıda bulunmaktır.

Günümüzde fıtır sadakası miktarının belirlenmesinde, kişinin bir günlük (iki öğün) normal gıda ihtiyacını karşılayacak miktarın ölçü alınması daha uygundur. Kişi dinen zengin sayılanlara, usûlüne (anne, baba, dedeler ve nineler), fûrûuna (çocuk ve torunlar) ve eşine fıtır sadakası veremez. Fitreler bir fakire verilebileceği gibi birkaç fakire de dağıtılabilir (Merğînânî, el-Hidâye, 2/224). Ancak bir kişiye verilen miktar bir fitreden az olmamalıdır

ORUÇ

Oruç kelimesi, sözlükte “bir şeyden uzak durmak, bir şeye karşı kendini tutmak” anlamına gelen Arapça savmın (sıyâm) Farsça karşılığı olan rûze kelimesinin Türkçeleşmiş şeklidir. Savm ve sıyâm ile türevleri Kur’ân-ı Kerîm’de on üç yerde, hadislerde ise çok sayıda geçmektedir (M. F. Abdül-bâkî, el-Mu’cem, “şvm” md.; Wensinck, el-Mu’cem, “şvm” md.). Terim olarak oruç, tan yerinin ağarmasından güneşin batmasına kadar şer’an belirlenmiş ibadeti yerine getirmek niyetiyle yeme, içme ve cinsel ilişkiden uzak durmayı ifade eder. Serahsî’nin “belirli kimselerin belirli zamanda belirli fiillerden belirli bir amaçla uzak durması” şeklindeki tanımı bu ibadetin kimler açısından sahih sayıldığını belirtmeyi hedeflemektedir (el-Mebsû , III, 54). Süresi içinde kişinin kendini oruç yasaklarına karşı tutmasına imsâk denir, bu kelime “oruca başlama, orucun başlangıç anı” mânasında da kullanılır. Vakti gelince orucu usulüne göre açmaya, yani orucu sonlandırmaya iftâr adı verilir.

TERAVİH

Sözlükte “rahatlatmak, dinlendirmek” anlamındaki tervîha kelimesinin çoğulu olan terâvîh ramazan ayına mahsus olmak üzere yatsı namazından sonra kılınan namazı ifade eder. Hadislerde “kıyâmü şehri ramazân” (ramazan ayının namazı) veya “ihyâü leyâlî ramazân” (ramazan gecelerinin ihyası) diye anılan bu namaza dört rek’atta bir dinlenme amacıyla biraz oturulduğundan (tervîha) teravih denmiştir. Zaman içinde, her bir tervîhayı oturup dinlenmek yerine zikir ve salavat gibi nâfile ibadetlerle değerlendirme veya ara vermeden namaza devam etme şeklinde uygulamalar ortaya çıkmıştır. Hanefiler her bir tervîhada oturup dinlenmeyi teravihin ruhuna daha uygun bulurlar. Türkiye’de bu namaz aralarında Hz. Peygamber’e salavat getirilmekte veya ilâhi okunmaktadır. Re’kat sayısına gelince ise Hanefî, Şâfiî ve Hanbelî fakihlerin çoğunluğu, Hz. Peygamber’in vitir dahil yirmi üç re’kat namaz kıldığı yolundaki rivayetten ve sahâbe uygulamasından hareketle teravihin yirmi rek’at olduğu görüşünü benimsemiştir.

MUKABELE

Bir başkasının Kur'an-ı Kerim'i okuyuşunu takip etmek ve bu suretle hatim indirme anlamında kıraat terimine verilen isimdir mukabele. Her yıl Ramazan ayında, o zamana kadar nâzil olan âyet ve sûreleri Cebrâil'in Hz. Peygamber'e, onun da Cebrâil'e okuması mânasına gelir.

Hatim ise Kur'an ilimleriyle hadis literatüründe kullanılan bir tabir.

Sözlükte "iki şeyi birbiriyle karşılaştırmak" anlamına gelen mukabele, üç aylarda ve bilhassa Ramazanlarda cami, mescid ve evlerde daha çok sabah, öğle, ikindi namazları öncesinde hâfızlar tarafından okunan Kur'an'ı takip etmek suretiyle hatim indirme geleneğine ad olmuş, zamanla hâfızların bu okuyuşları için de aynı terim kullanılmıştır. Bu gelenek, Cebrâil'in ramazan aylarında her gece Hz. Peygamber'e gelerek o ana kadar nâzil olan âyet ve sûreleri karşılıklı okuyup kontrol etmelerine dayanır. Kur'an'ın Ramazan ayında nâzil olmaya başlaması, bu ayda yapılan amellerin diğer zamanlara göre daha faziletli kabul edilmesi de geleneğin yaygınlaşmasında etkili olmuştur. Resûl-i Ekrem'in vefatından önceki son Ramazanda mukabele iki defa gerçekleşmiştir. Sahâbeden bazıları Ramazan ayı gelince aile fertlerini toplayarak onlara mukabele okurlardı.

Kur'an'ı güzel okuyan birinden dinleme ve yanlışsız hatmetmekle ilgili bazı naslar vardır. Hz. Peygamber ashabın içinde güzel Kur'an okuyanları dinler, bazan göz yaşlarını tutamadığı olurdu. Bir hadiste, Allah'ın evlerinden birinde O'nun kitabını okuyan ve müzakere eden cemaati rahmetin kaplayacağı, onları meleklerin

kuşatacağı ve Allah Teâlâ'nın o mecliste yer alanları kendi nezdinde bulunanlara bildireceği kaydedilir. "Allah'ın evleri"nden genellikle mescidler anlaşılırsa da bu işin yapıldığı mektep, medrese, hankah ve meskenler de buna dahil edilmiştir. İslâm ülkelerinde saraylarda da mukabele okuyan hâfızlar bulundurulmuştur. İbn Hallikân, Hârûnürreşid'in hanımı Zübeyde'nin Kur'an'ı ezberleyen 100 kadar câriyesinin olduğundan ve sarayında onları dinlediğinden söz eder. İstanbul'da Topkapı Sarayı Müzesi Hırka-i Saâdet Dairesi'nde günün hemen her saatinde mukabele okuma geleneği günümüzde de sürdürülmektedir.

Bugün İslâm dünyasında yaşatılan mukabele geleneğinde esasta bir değişiklik yoktur. Makedonya gibi bazı Balkan ülkelerinde mukabeleye üç aylar girince başlanmakta, Receb, Şâban ve Ramazan aylarında hatim indirilmektedir. Eski İstanbul Ramazanlarında camilerde mukabele okumaya Ramazandan on beş gün önce başlanır , hatim duası Kadir gecesi öncesi ikindi namazında yapılırdı. Osmanlılar döneminde namazlardan önce birer cüz mukabele okumakla görevli olan ve kendilerine "cüzhan" denilen cami görevlileri vardı . Ayrıca bazı büyük konaklarda güzel sesli imam ve müezzinler görevlendirilir ve sahurdan sonra mukabele okunurdu. İstanbul'da Eyüp Sultan Camii ve Türbesi'nde okunan hatimlerin ayrı bir fazileti olduğu kabul edilir, Uzunçarşılı esnafı her yıl Ramazanda Eyüp Sultan Camii'nde mukabele okuturdu. III. Selim'in Ramazanlarda Eyüp'te Ebû Eyyûb el-Ensârî'nin türbesinde veya sarayda Hırka-i Saâdet Dairesi'nde okunan hatimlere iştirakinden söz edilmiş, bu hatimlerden bazılarının kırâat-i seb'a üzere okunduğu belirtilmiştir.

Günümüzde Türkiye’de Ramazan mukabeleleri genellikle Ramazan’ın ilk günü başlar ve arefe günü tamamlanarak duası yapılır. Duanın Kadir gecesinde yapıldığı da olur. Bilhassa kış gecelerinde imsakten hemen sonra camiye gidenler sabah namazından önce okunan mukabeleye katılmakta, Ramazan için özel dinî yayınlar hazırlayan bazı radyo ve televizyonlarda da mukabele daha çok bu vakitte okunmaktadır. İstanbul’da bilhassa selâtin camilerinde Ramazan günlerinde tanınmış hâfızlar günümüzde de mukabele okumaktadır. Ayrıca hanımların evlerde bir araya gelip mukabele dinleme geleneği de yaygındır. Bu meclislerde bir hâfızın okuduğu mukabele takip edildiği gibi bir hâfızın kayda alınmış kıraatini dinleme de giderek yaygınlık kazanmaktadır. Mukabelede her cüz bir kişi veya birden çok hâfız tarafından okunabilmektedir.

Hâfızlarıyla ünlü Mısır’da Ramazanlarda cami ve evlerde, radyo ve televizyonlarda mukabele okunur. Devamlı Kur’an tilâveti yayını yapan radyolar da vardır. Radyo ve televizyonlarda mukabele okuyacak hâfızlar özel bir kurul tarafından seçilir. Mısır dışı ülkelere Ramazan aylarında hâfızlar gönderirse de bunlar genellikle mukabele yerine kısa süreli Kur’an tilâvetini tercih ederler. Fas’ta Merakeş’te dârülkur’ân ramazan boyunca büyük ilgi görür, radyo ve televizyonlarda okunan mukabeleler de takip edilir. Hint alt kıtasında cami, mescid ve evlerde Türkiye’dekine benzer bir mukabele geleneği oluşmamıştır. Nâdiren hâfızların okuduğu Kur’an’ın dinlenmesi şeklinde bir usul gözlenmekteyse de çoğunlukla mukabele olarak hâfızların birbirini dinlemesi türünden bir uygulama mevcuttur. Bu bire bir olabildiği gibi özellikle Ramazan ayında bir hâfızın okuyuşunun birden fazla hâfız tarafından dinlenmesi şeklinde de olur.

Mukabele okuyan kişinin hâfız da olsa mushafa bakarak okuması daha faziletli görülmüş, dinleyenlerin rahat takip edebilmeleri açısından mukabelenin orta bir hızla (tertil üzere) okunması tavsiye edilmiştir.

Hadis Köşesi

Âişe radiyallahu anhâ şöyle dedi: “Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem; Ramazan ayının son on günü girdiğinde geceleri ihyâ eder, ev halkını (ibadet etmeleri için) uyandırır, ciddiyetle ibadete soyunur ve eşleriyle ilişkiyi keserdi.”

Buhârî, Leyletül-Kadr 5; Müslim, İtikaf 7.

Bu hadise bakarak Ramazanın son on gününün diğer günlerden farklı olduğu ve bizim de bu günlerde daha dikkatli olmamız gerektiğini düşünebiliriz. Bu on gün içerisinde bin aydan daha hayırlı olan Kadir gecesinin de bulunması bu günlerin önemini artırmaktadır. Kadir gecesi çoğumuz göre 27'nci gecedir. Ama bize bu konuda açık ve net bir bilgi gelmemiştir. Bize gelen bilgi Kadir gecesinin son on gününde tek günlerde aranması gerektiğidir. Kadir gecesini bulup sadece 27'nci gün ibadet ve dua etmek-tense son günlerin hepsinde benzer şekilde ibadet ve dua halinde olmamız bizim için daha hayırlı değil midir? Bu yüzden biz de Ramazan-ı Şerif'in son on gününde neler yapılabilir diye bir konu açmak istedik. Birinci olarak Rasulallah (s.a.v) Efendimizin aksatmadığı, ulemamızın sünnet-i kifaye saydığı İtikaftan bahsetmek istiyorum. İtikaf bildiğimiz üzere bir kimsenin ibadet amacıyla ve belirli bir şekilde camide kalmasını ifade eder. İtikafın orijinal hali Ramazan-ı Şerif'in son on gününde bir camiye çekilerek dua ve ibadetlerle hem bu mübarek zaman

dilimini hem de kadir gecesini ihya etmeyi hedefler. Ama çoğumuzun iş güç okul gibi meşguliyetleri dolayısıyla on gün boyunca bir yerden çıkmadan ibadet etmek çok zorlaşıyor. On günlük itikafı yapamayanlarımız içinse daha kolay bir yol var. Ramazanda namaz veya başka bir iş için mescide girdiğimizde çok kısa duracak olsak bile girerken *تَوَيْتُ الْإِيتِكَافُ* (itikafa niyet ettim) diyip mescidde de boş sözlerden uzak durursak bu da bir İtikaf sayılır. Başka bir ihya yöntemi ise yukarıda hadiste geçtiği üzere gece ibadet etmek için kalkmaktır. Mesela sahura kalktıktan sonra uyumadan en az iki rek'at teheccüd kılmayı alışkanlık haline getirirsek hem ramazanı ihya hem de böyle güzel bir ibadeti kazanmış oluruz. Bir başka ihya vesilesi de Kur'an-ı Kerim ayı olan Ramazanda başladığımız bir hatim varsa son on günde okumalarımızı artırıp hatimi bitirebiliriz. Eğer hatime başlamadıysak bitiremeyecek olsak bile başlamak bize çok büyük faydaları olacaktır. Ve son olarak güzel bir sünnet olan teravih namazını mümkünse hatimli kılan camilerde kılıp, sabah namazına da yine bir camide cemaatle kılabilirsek o geceyi ihya etmiş sayılacağını söylüyor Rasûlullah (s.a.v). Bu şekilde Kadir gecesini ihya etme şansımız yine artacaktır. Cenab-ı Hak bizi bu mübarek günlerde hakkıyla ibadet edebilmeyi, bağışlananlardan olabilmeyi nasip eylesin.

Hissizliğimiz

Aslında biliyor musunuz, en aptalca ve iğrenilmesi gereken şey günah işlemek değildir. Canımızı en çok yakması gereken şey kayıplarımız değildir. En acı şey canımızın yanmaması, üzülememiz, acı duyamamızdır. Ve evet, en lanet duygu, duygusuzluktan başka bir şey değildir. Mutluluk, keder, aşk, özlem, utanç... Hiçbiri ama hiçbirinin tadını alamamak, üzülememek. Bakın, dikkat edin, üzölmemek değil "üzölmemek", hissizlik hatta düşmanlık bile besleyememek. Kupkuru anlamsızlıklar çukuru.

Anne şefkati, baba merhameti bile anlamsız; iyilik ve kötölük bile anlamını yitirmiş. Mânânın kendisi ve arayışı kaybolmuş. Ölüm sessizliği deyimi artık "ölümün sessizliği" olarak söylenebilir. Düşünün, ölüm bile sessiz! Peki biz bunları neyle değiştirmiştik. Harbi soruyorum bu bir alışveriş ise eğer ne zaman oldu? Para birimiz neydi? Daha fazla gülmeme rağmen neden daha mutlu değilim? Kağıt toplayan çocuğu görünce neden içimde birşeyler olamadı? Neden dua ettim ama yalvaramadım? Bunları elimden kim aldı? Kendim mi kaybettim, yoksa zorla mı aldılar? İntihar edenler bundan ediyordur muhtemelen, acidan değil yani acısızlıktan; aşk acısından değil aşık olamamaktan bağlanamamaktan.

Niye oluyor bunlar peki fikri olan var mı? Biri olayların duygularını mı çaldı? Yoksa baştan beri böyle miydi? Belki de psikolojik bir bozukluktur, bir ben böyleyimdir diyeceğim de herkesin yüzlerinde belki yürüyüşlerinde bile aynı boşluk var; nereye baktığımız belli belki ama niye bakıyoruz, neden oraya yürüyoruz, bunlar sanki kaybolmuş. En etkileyici konuşmayı yaparken bile salonu titretip kalbini titretmeyen konuşmacıya ne demeli? Allahu ekber nidalarıyla dolan avludan haşşyet duymadan ayrılan vaize. İkisinde kaybettiği şeyler aynıdır aslında.

Toplumun her kesiminde görebilirsiniz bu büyük boşluğu. Belki de boşluktan çok bir uçurum da diyebiliriz buna. Sözlerimiz; davranışlarımız ve anlamlar arasındaki uçurum, uyumsuzluktan ve çelişkiden kaynaklanan bir uçurum. Görüldüğü gibi olmamanın verdiği, söylediğinin adamı olmamanın verdiği uçurum ve elbette yuvarlanan şeyler de oluyor; duygu ve samimiyet gibi. Geriye ne kaldığı bizim konumuz değil ama neyin gittiği, işte o çok önemli. Kısaca söylemek gerekirse: inancımız ve yaptıklarımız. Ama biliyor musunuz? Ne kadar bunları konuşmuş olsak da sizde de bende de fazla bir şey değişmeyecek. Alt tarafı üstte yakındığımız anlamsızlığa bir yazı daha eklemiş olacağız, anlamsız olsa bile samimi bir yazı...

* "Din samimiyettir"(Müslim, İman, 95)

** "Allah ancak samimiyetle ve kendi rızası gözetilerek yapılan amelle"

Rüyet-i Hilal (رُؤْيَةُ الْهَيْلَالِ)

Ramazan denilince akla bir çok şey gelebilir: Sahur,iftar,oruç,ramazan topu vb. Ve yine her ramazan istisnasız gündeme gelen Rüyet-i Hilal (رُؤْيَةُ الْهَيْلَالِ) meselesi. Ailenizle beraber iftar yaptığınızı varsayalım babanız sizden kumandayı istiyor ve rastgele kanallar açıyor. İftar programları, tilavetler,ilahiler... Derken bir televizyon programına denk geliyorsunuz. Yüzler kızarmış,sinirler gerilmiş taraflar hararetle bir şekilde bir meseleyi tartışıyorlar. Sesi biraz artırdığınızda hakaretlerin arasından "hilal" kelimesini duyuyor lakin anlam veremiyorsunuz. Ne dediklerini anlamak için dikkat kesildiğinizde ise duyduğunuz şey size yabancı gelebilir. Rüyet-i Hilal (رُؤْيَةُ الْهَيْلَالِ) Yani; "hilalin görülmesi" Peki; bu ne manaya geliyor?

İsterseniz gelin bugün sizinle bu konuyu biraz araştıralım. bildiğiniz üzere tarih boyunca birçok takvim kullanılmıştır. Örnek vermek gerekirse; on iki hayvanlı takvim,celali takvim,miladi takvim ve bugün bizi daha çok ilgilendirecek olan hicri takvim bunlardan en önemlileri olarak söylenebilir. Bu takvimler genelde iki etkeni dikkate alarak oluşturulmuştur; "Güneş ve ay". Her ne kadar günümüzde güneşi esas alan miladi takvim kullanımda olsa bile 19. Yüzyılın sonlarına kadar ayın hareketlerini esas alan kamerî takvimlerin daha ağırlıklı olarak kullanıldığını görürüz. Neden bu takvimlerin tercih edildiği sorusuna ise en iyi cevap islam dini olacaktır. İslam dininde Ramazan ve Kurban bayramlarının vakti, ayın durumuna göre tayin edilmektedir. Nitekim Kur'an-ı Kerim'de mealen şöyle buyrulmaktadır. "Sana hilalleri soruyorlar. De ki: Onlar, insanlar ve hac için vakit ölçüleridir" (el-Bakara, 2/ 189).

Aşağıda verilen ayet mealinde ise Ramazan hilali görüldükten sonra müslümanların oruç tutmaya başlamasının farz kılındığını Görüyoruz.

(O sayılı günler) Ramazan ayıdır. İnsanlar için bir (rehber ve) hidayet kaynağı olan Kur'an bu ayda indirilmiştir. Öyleyse sizden kim bu ay'a erişirse (bu ay'ın hilalini görürse) oruç tutsun" (el-Bakara, 2/185) Peki; öyleyse bu (رُؤْيَةُ) yani gözetlemek nasıl oluyor? Bu sorunun cevabını efendimiz(sas)'den aktarılan birçok hadisten bulabiliyoruz. "Orucu hilali gördüğünüz de tutun ve hilali gördüğünüz zaman açın. Şayet hava kapalı olursa (hilali görmenize mani olursa) sayıyı otuza tamamlayın ". "Bir bedevî Rasûlüllah (s.a.s)'e geldi. "Ben hilali gördüm" dedi. Rasûlüllah, "Lailahe illallah Muhammedur-Rasûlüllah'a şahitlik eder misin?" dedi. Bedevi "Evet" dedi. Bunun üzerine Peygamber Efendimiz "Ey Bilal, insanlara bildir de yarın oruç tutsunlar" buyurdu.

Bu hadislerden de anlaşıldığı üzere efendimiz(sas) zamanında gözlemler astronomik ölçümlerle değil, bizzat insanlar tarafından gökyüzünü izleyerek yapılıyordu. Şimdi şöyle diyebilirsiniz."peki havalı kapalı olursa"?

Her ne kadar müslümanlar daha iyi gözlemlemek için yüksek tepelere ve vadilere çıkmış olsalarda havanın tamamen kapalı olması durumunda gözlem yapamayacakları için efendimiz(sas) "Şayet hava kapalı olursa (hilali görmenize mani olursa) sayıyı otuza tamamlayın ". Demiştir. Bu Gözlem meselesi üzerinden ise daima tartışma konuları açılmış, farklı görüşler İleri sürülmüş,mezhebi ayrılıklar doğmuştur.

"Kaç şahit gerekiyor ?" "Göz ile görülmesi zorunlumu ?" " Ölçüm gözlem sayılır mı ?" "şahitin özellikleri nelerdir ?" gibi sorular meclislerin temelini oluşturmuş, özellikle " Ölçüm gözlem sayılır mı ?" sorusu üzerinden islam-bilim ilişkisine kadar giden tartışmalara yol açılmıştır.

Burda Osmanlı ya baktığımızda ise "hilalin görülmesi" olayı şahitlerden padişaha varan çok güzel bir sisteme otutturulmuştur. Şaban ayında Kadı'nın atadığı memurlar tarafından Beyazıt yangın kulesi,Süleymaniye,Fatih, Cerrahpaşa camii minarelerinden hilalin gözlenmesi için memurlar tayin edilir ve Şaban ayınının 29. Gününde gözleme başlanır eğer ay görülmezse Şaban ayı 30 gün kabul edilir ve o güne "şüpheli gün" manasına gelen yevm-i şek adı verilirdi.

En az iki şahidin kadılağa başvurması halinde Şeyhülislam kapısında ulema toplanır, memurları titiz bir sorgu sual sürecine sokar, kesin kanaat oluşunca mahkemenin sicil kaydına yazılır ve bu belgenin kopyaları padişaha ve sadrazama gönderilir ardından Süleymaniye cami minaresinde kadılıktan gelecek haberi bekleyen kandilciler bu haberi aldıktan sonra minarelerin kandillerini yakarlar ve böylece Ramazan-ı şerifi tüm bir halka ilan ederlerdi. Ayrıca Osmanlı da Ramazana özel oluşmuş birçok değerli geleneklerden bir tanesini anlatmak istiyorum. Osmanlı da hilali gören iki davacı kadılığa başvurarak bir mahkeme teşkil ederler ve bir davacı diğerinden Şabanın son gününde yeni ay gözükünce ödeme taahhüdünde bulunduğu vaktiyle aldığı tesbihin bedelinden kalan yüz kuruş borcunu ister. Kadı da "bunun ispatı için şahit gösterin" der. Şahitler çağırılır, onlar "Bu akşam ezanından üç dakika sonra minarelerden mübarek hilali ra'ye'l-ayn gördük. Bu gece Ramazan gecesini olduğuna şehadet ederiz" derler. Ve kayıtlar sicile geçilirdi. Ayrıca Süleymaniye deki kandillerin yakılmasının ardından Topkapı sarayının topları üç pare atış yapar ve bu toplar yıl boyunca başka hiçbir ateş yapmazdı. Her ne kadar daha bunun gibi pek çok gelenek günümüze ulaşmamış olsa bile Osmanlı da Ramazan'ın yeriyle ilgili bazı ipuçları veriyor bize.

Bu meseleye yakın tarihimizden ve günümüzden yaklaştığımızda ise bazı problemlerin ortadan kalktığını söyleyebiliriz. Güneşin ve ayın hareketlerini ve yılın hangi zamanında nerde olucaklarını bazı teknolojik vasıtalarla aylar öncesinden rahatlıkla tespit edebiliyoruz. Tabi bunu kabul etmeyen ve " Ölçüm gözlem sayılır mı ?" "Olmaz!" diyenlerde yok değil :)

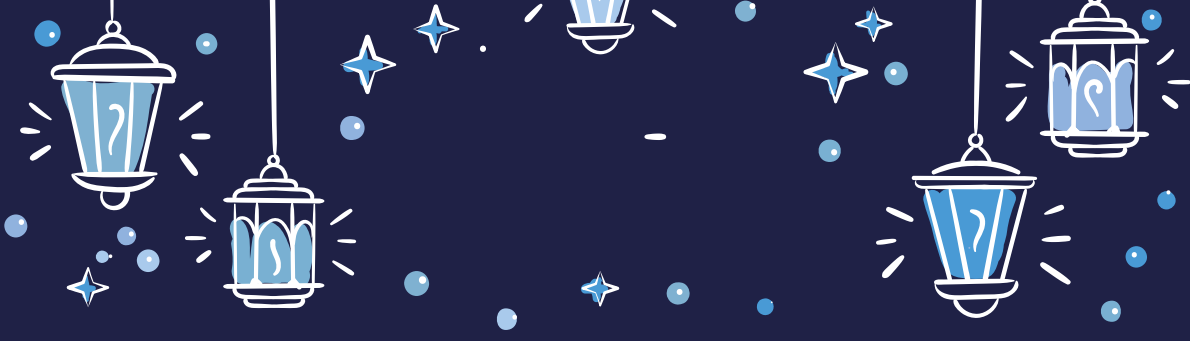
Lakin bunların hepsinden önemli bir gerçek var. Bugün tüm teknolojik gelişmelere,yeterliliklere ve olabirliklere rağmen malesef hala bu konuda bir birlik sağlanmış değil. İslam ülkelerinin bir araya gelerek oluşturdukları Ve Diyanet İşleri Başkanlığının da üyesi olduğu "RÜYET-İ HİLAL" komiteleri var. Bu komitelerin amacı Ramazan ayı ve bayramlarımızın tüm müslümanlar tarafından beraber kutlanması. Gereken tespitler,hesaplamalar herşey yapılıyor bu kurum tarafından, lakin buna rağmen gelin görünki bazı devletler siyasi,politik emellerinden dolayı müslümanların birliğine zarar veriyor ve sözde "dindarlık" yaftası altında siyasi göndermeler yapıyorlar.

Tüm bunlara rağmen yinede Ramazan ayı bizlerin renkli geleneklerimizi ve geçmişizi en önemlisi de maneviyatımızı öne çıkardığımız bir aydır. Umut ediyoruz ki eskiden olduğu gibi kutlu hilal gözükünce sevinçlerimiz ve beraberliklerimiz artsın ve minare kandilleri yeniden umutla yakılsın.

Toplumda Zekat

Yüce kitabımız Kur'an-ı Kerim'de çokça zikredilen ve İslam'ın şartlarından biri olan zekat vermek neden bu kadar önemlidir ve topluma ne gibi faydalar sağlar? Şüphesiz ki dinimiz İslam ibadetlerimizde, amellerimizde Müslümanlar olarak bütünleştirici bir din olmuştur ve toplumda birliği sağlar niteliktedir. Namazın cemaatle kılınması, Kabe'nin topluca tavaf edilmesi, Safa ve Merve arasında sa'y edilmesi, yüksek gelirli kesimlerin oruç tutarak düşük gelirli kesimleri anlamaya çalışması; bunu ispat niteliğinde yorumlanabilir. Toplumda birliği sağlayan ibadetlerin yanında gelir paylaşımındaki adaletsizliği ortadan kaldıran ve sosyal dengeyi sağlayan zekat gelir. Günümüzde gelir paylaşımındaki adaletsizlik büyük sosyal sıkıntılara neden olmuştur ve iktisatçılar bu dengeyi sağlamak ve bir düzene oturtmak için yoğun çabalar sarfetmiştir. Özellikle 18.yy'dan itibaren bu arayış yoğunlaşmış ve farklı fikirler öne sürülmüştür. Fakat Kur'an ve Sünnet ilk dönemlerden itibaren zekatın sosyal adalete katkısını vurgulamıştır. Açları doyurmak, köle azad etmek, yetimlere yardımcı olmak zekatla aynı çerçevede değerlendirilebilir. Toplumun yüksek gelirli kesimlerinin zekat vermekle yükümlü olması bu ibadetin sosyal açıdan adaletin tesisine katkı verir. Bunun yanında yüce dinimiz İslam'da sadaka, borç ve hediye vermek bu katkıya örnek gösterilebilir. Kur'an-ı Kerim, iman esasları üzerinde duran ilk ayetlerden itibaren toplumdaki dengeyi sağlayıp adaletsizliği kaldırmak yönündeki noktaları vurgulamıştır. Peygamber efendimiz (s.a.v.)'in hadislerinde de zekatı sıkça zikrettiği ve toplum içerisindeki sorunlara yönelik bir çözüm olarak sunduğu görülür. Peygamber efendimiz (s.a.v.) müslümanları cimrilikten, azgınlıktan ve bozgunluktan sakındırıp sosyal dengeyi sağlamaya çabalamıştır.

"Namazı kılın, zekâtı verin. Önceden kendiniz için yaptığınız her iyiliği Allah'ın katında bulacaksınız. Şüphesiz Allah, yapmakta olduklarınızı noksan-sız görür" (Bakara 110/2)

“Onlara Allah’ın kendilerine zenginlerinden alınıp fakirlerine verilecek bir zekât farz kıldığını öğret” (Buhârî, Zekât, 62; Tirmizî, Zekât, 21; Nesâî, Zekât, 1).

Ayetlerde ve hadislerde zekatın öneminin vurgulanması, zekatın toplumda birlik ve eşitlik unsuru olmasından kaynaklanır. Adeta zenginle fakir arasında bir köprü kurma görevi gören zekat yerine getirilmediği takdirde gelir paylaşımında adaletin sağlanması mümkün değildir ve bu sınıfsal kutuplaşmaya neden olmakla beraber yoksul insanları daha da alt sınıfa yerleştirir. Bu şekilde toplumu zengin ve fakir olarak tabakalaşmaya iter. Bu olumsuz sonuçlar bir toplumun varlığını sürdürmesi yönündeki en büyük engeldir. Bunun yanı sıra zekat vermekle yükümlü olmanın şartlarının kolaylığı ve azlığı zekat vermenin sosyal adaleti sağlayan güçlü bir kaynak olduğuna işaret eder. Ek olarak bu yükümlülük, insanların iradelerine bırakılmış pek çok salih amel tarafından desteklenmiştir. Yemek yedirme, sadaka verme, hediyeleşme, komşu hakkının gözetilmesi bunlardan bazılarıdır. Şunu da unutmamak gerekir ki, tüm bu ibadetlerin uhrevi boyutu da pek geniştir.

“İman edip iyi işler yapan, namaz kılan ve zekât verenler var ya, onların mükâfatları Rableri katındadır. Onlara korku yoktur, onlar üzüntü de çekmezler” (Bakara 2/277).

Sonuç olarak zekat, sosyal adalete olan olumlu katkısı ve çeşitli ekonomik sistemlerdeki gelir paylaşımındaki adaletsizliğe bir son veren ibadet bakımından hem toplumsal sorumluluk değerlerini yerine getirir hem de insanın vicdani yükümlülüğüne işaret ederek insanı hem dünyevi, hem uhrevi bakımdan zengin hale getirir. Biz Müslümanlara da Allah’ın ayetlerindeki hikmetleri kuşanıp Peygamber Efendimizin yolundan giden hakiki Müslümanlardan olmak düşer.

İki Bayram Arasında Değilse Ne Zamandır Bize Düğün?

Halk arasında çokça söylenir ya, iki bayram arasında düğün olmaz diye, bu sözün asıl delaletini bir kenara bırakarak çocukken bende hep uyandırdığı soruyu açık etmek istiyorum: Düşündüğümüz her gün, iki bayram arasına denk geliyor ise, hangi gün düğünümüze izin var, hangi zaman vuslata layıktır? Hemen ardından bir diğer soru beliriyor: Bayram günü de değilse eğer, biz müslümanlar ne zaman güleceğiz?

Bugünün imkanlarıyla doğrudan şahit olduğumuz ümmetin bela ve zulümlerle sarılmış hali, bizi derinden etkilemektedir. Ve bu sınırötesi dertlenme, gün içinde çoğumuzu kederlendirmekte, bazılarımızı geceleri uykusuz bırakmaktadır. Soykırım noktalarına insani yardım ulaştırmak konusunda dahi sınıfta kalan liderler bir yana, halktan bizler kendimize karşı derin bir zillet hissine çarpıyoruz. Ancak birçoğumuzun ıskaladığı husus, tarih boyunca ümmetin muhtelif kısımlarının (bazı kısa istisnalar dışında) musibetlerle boğuştuğudur. Huzur asr-ı saadette bile kaç sene dört bir yanda hüküm sürebilmiştir, Kudüs ilk kez mi işgal altındadır, abartısından mı moğol istilası kıyamet alameti görülmüştür, kafirin boşa kaldığı mı olmuştur ki müslümanların gardını indirdiği bir ana rast gelelim? Aldandığımız nokta zulmün dün başladığını zannetmemizdir. Bu düşünce bizleri peşinen bir teslimiyetçi isyana, direnmek yerine acıyı kanıksamaya sevk etmekte, ruhlarımızı pasifize ederek bir harabeye çevirmektedir. Bu hislerle, hüznün hakkını vermek şöyle dursun bu yöndeki vazifelerimizden dahi tavizler vermekteyiz.

Bu dünyaya inancını kaybetmiş bir topluluğun üzerinde ölü toprağı kalmasının müslümanlara fayda vermeyeceği izah gerektirmez. Kendisinden kahrı defedemeyenin ise, toprağı başkasının üzerine de atması kabul edilemez. Gazze’de şu halde bile Ramazan’ın sevinci kendini gösterirken diğer müslümanların bitik bir matemle ayların sultanını karşılamaları yakışmaz. Oruç tutmanın bile fıkhen yasak olduğu bayramın, üzerimizdeki hakkını zayi etmek de yaraşmaz.

O gün çocukları sevindirmeli, bayram namazına giderken ağzımızı bir hurmayla tatlandırmaktan geri durmamalı, hediyeler vermeli, içten bir gülümsemeyle muhteşem müslümanlar selamlaşmalıdırlar. İçimizin burukluğuna mani olamasak da tebessümü eksik etmemeliyiz. En çok da, yeniden esenlikli bayramlarımızın imkanını yaşatmak için yerleşmeli yüzümüze o ümitvâr gülümseme. Güler yüzlü olmak neydi onu hatırlamalıyız, daha huzurlu bayramlarımızın hasretiyle yanarken. Ümmetçe en mutlu olmamız gereken günde bile yas tutmaya kalkmak, “müslümanlar bir vücut gibidir” fehvasına uymak demek değil bilakis hasta uzvu iyileştirecek azmin yitirilişidir. Bütün bir ümmet, bir ay boyunca bedeninin geri kalanının ölmediğini, yaşama gücünü kaybetmediğini duyurur; bayramdaki coşkusuyla bu dünyaya dair bir teklifinin bulunabileceğini, kefereye meydan bırakma niyetinin olmadığını haykırır. Bundan sebep, budandıkça fıskırmak için yaşamak debelenmelidir içimizde...

Kadir'in Kadri

Melekler büyük bir hazırlık içerisinde. Cebrail aleyhisselam nüzul merhalesinde. Alemlerin sultanı efendimiz sallallahu aleyhi ve sellem kemâle erme eşiğinde. Rabbin kelâmı bir kere daha yeri göğü şerefendirme arefesinde. Gök kubbe nur kaplanır.

“Bismillahirrahmanirrahim
Yaratan rabbinin adıyla oku!
O, insanı alaktan yaratmıştır.
Oku! Kalemle (yazmayı) öğreten, (böylece) insana bilmediğini bildiren rabbin sonsuz kerem sahibidir”

Bize kalan Kadir gecesi bin aydan, Efendimizinki her andan hayırlıdır.
Yüce Yaradan kevser havuzunda buluştursun.
Amin.

Hüküm, şeref, güç, yücelik anlamlarına gelen Kadir gecemiz tekrardan bunlardan yoksun Aziz İslam milletine lütfedecek.
Peki İslam milleti Kadir gecesini nasıl karşılayacak buyrun beraber bakalım

Önce güç sonra İslam
Ahiret için dünyalığı, Ebu Cehil'in reislik teklifini reddeden Efendimizin güç için ahiretini feda eden ümmeti, bu senede “önce güçlenelim sonra..” demeyi tercih etti.

Allah seni başımızdan eksik etmesin
Müslümanların aleyhine maddeler olan Hudeybiye anlaşmasının imzalanması peygamberimize has bir durum oluşu bir türlü bizlerce anlaşılmuş değil.
“Bir bildiği vardır” putunu yıkmak ilk yapmamız gereken işler arasında.

Kadir gecemizi yıllardır aynı şekilde karşıladık.
Müslüman istikrarlı olmalı diyerek Filistin'i ve Doğu Türkistan'ı nasılsa öyle bıraktık.

En azından bir işte sebat üzereyiz.
Rabbim selâmet, hidayet versin.

OSMANLI'DA RAMAZAN

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

شَهْرُ رَمَازَانَ الَّذِي اُنزِلَ فِيهِ الْقُرْآنُ هُدًى لِّلنَّاسِ وَبَيِّنَاتٍ مِّنَ الْهُدَى وَالْفُرْقَانِ فَمَنْ شَهِدَ مِنْكُمُ الشَّهْرَ فَلْيَصُمْهُ

“(O sayılı günler), insanlar için bir hidayet rehberi, doğru yolun ve hak ile batılı birbirinden ayırmanın apaçık delilleri olarak Kur’an’ın kendisinde indirildiği Ramazan ayıdır. Öyle ise içinizden kim bu aya ulaşırsa onu oruçla geçirsin.” (Bakara, 185)

Ramazan ayı biz müslümanların -her ne kadar çoğumuz kullanmasa, bazılarımız ne olduğundan dahi bihaber olsa da- takvimi olan Hicri takvimin dokuzuncu ayıdır. Biz müslümanlar hicretin 2. yılından beri üzerimize farz olan oruç ameliyesini bu ayda eda ederiz.

Osmanlı’da dini, sosyal ve kültürel yaşamında büyük bir yere sahip olan Ramazan ayında Osmanlı halkı tarafından diğer müslümanlar gibi Ramazan’a büyük ehemmiyet verilmiş, Ramazan için günler öncesinden hazırlıklara başlanmış, bayram gününe kadar etkinlikler tertip edilmiştir. Yazımızda Osmanlı’da Ramazan’ın nasıl geçtiğinden, onun nasıl ihya edildiğinden ve Ramazan’da nelerin yapıldığından bahsedeceğiz.

Ramazan Ayı İlan Ediliyor

Osmanlı’da büyük bir merasimle ilan edilen Ramazan ayı İstanbul Kadılığı tarafından tespit edilirdi. Ruyet-i Hilal denilen bu olay için İstanbul Kadılığı tarafından hilalin gözlenmesi amacıyla Şehzade Camii’nde memurlar tayin edilirdi.

Şaban ayınının 29. gününde gözleme başlanır, eğer ay görülmezse Şaban ayı 30 gün kabul edilir ve o güne “şüpheli gün” manasına gelen yevm-i şekk adı verilirdi.

Kadılığın tayin ettiği memurlar hilali gördüklerini beyan ederler ve en az iki şahidin şهادetiyle birlikte de Ramazan ilan edilirdi. Bu ilandan önce Şeyhülislam kapısında ulema toplanır, memurları ve şahitleri çok titiz bir şekilde sorgu-suale tutarlardı. Bu sorgu-sual sonucu kesin kanaat oluşunca mahkemenin sicil kaydına yazılırdı. Bu belgenin kopyaları padişah ve sadrazama da gönderilir ve Ramazan’ın başlangıcı müjdelendirirdi.

Bu sırada Süleymaniye Camii’nin minaresinde kadılıktan gelecek haberi bekleyen kandilciler bu haberi aldıktan hemen sonra minarelerin kandillerini yakarlar ve Ramazan-ı Şerif’i halka ilan ederlerdi.

Bağdat Fatihî Sultan 4. Murad, 1639 yılında Bağdat Fethi'nde son atışı yapan topu Topkapı Sarayı'na yerleştirmiştir. Yıl içerisinde sadece Ramazan ayında ateşlenen bu toptan Süleymaniye kandillerinin yanmasının ardından üç pare top atışı yapılırdı.

Mahya: Bir Ramazan Geleneği

Ramazan denince akılda canlanan şeylerden biri de hiç şüphesiz mahyalardır. 1614 yılında Fatih Camii müezzini Hattat Hafız Kenevi nam bir zat iki minare arasına ortası yazılı bir işlenmiş çerçeveyi Sultan Ahmed'e takdim eder. Bu hediyeden ilham alınarak hazırlanan ilk mahya Ramazan gecelerinde yanması için ilk olarak 1617 yılında Sultan Ahmed Camii'sine asılır. Böylelikle mahya geleneği başlamış olur.

Günümüzde ampuller kullanılırken Osmanlı zamanında mahya kurmak için yağ kandilleri kullanılmaktaydı. Mahyacılar Ramazan'ın ilk 15 günü yazılı, son 15 günü ise resimli mahyalar kurardı. Yazılı mahyalarda genellikle "Ya Şehr-i Ramazan", "Elhamdülillah", "Bismillah", "Ya Kerîm", "Allah", "Âlemlere Rahmetsin" ve "Şefaât" gibi yazılar yer alırdı. Resimli mahyalarda ise gül, camii, tayyare, kayık ve kuş gibi motifler yer alırdı.

Huzur-ı Hümayun Dersleri

Ramazan ayının ilmi taraflarından biri olan Huzur Dersleri, Ramazan ayının en önemli ilim meclislerinden biriydi. Padişahlar huzurunda yapılan ve padişahların da hazır bulunduğu bu dersler Sultan Üçüncü Mustafa devrinden itibaren sistemleştirilmiştir.

Dersler, Ramazan'ın ilk günü başlar ve her hafta iki oturum ve her oturum iki saat olmak üzere sekiz oturumda tamamlanırdı. Öğleden sonra yapılan derslerde tefsir okunur ve tartışılırdı. Tam olarak belli bir kitap olmasa da genel olarak Kadı Beydavi Tefsiri'nin takip edildiğini ve içindeki mevzuların müzakere edildiğini biliyoruz. 28 Haziran 1786 yılında Fatih Suresi ile başlayan bu dersler, 1923 yılında Nahl Suresi ile son bulmuştur.

Tatil Değil, İrşad Vazifesi: Cerre Çıkmak

Osmanlılar devrinde medrese talebeleri her sene şühur-ı selase adı verilen Receb, Şaban ve Ramazan aylarında derslerinin tatil edilmesi sebebiyle muhtelif kaza ve vilayetlere halkı irşad vazifesi ile görevlendirilirdi. Talebelerin öğrendiklerini aktarması ve pekiştirmesine büyük katkı sağlayan bu bir nevi staj dönemi aynı zamanda bir süre sonra aralarında İslami vazifelerde bulunacakları halkın da kendilerine nasıl ve hangi gözle baktığını da anlamalarını sağlıyordu. Bu dönemde talebeler vaaz ve nasihatlerde bulunur, Kuran-ı Kerim ve Muhammediyye, Ahmediyye, Envârü'l-âşikîn gibi kitaplar okur, namazları -Ramazan'da bilhassa teravih namazlarını- kıldırırlardı.

Medrese talebelerinin cerr için gidecekleri yerler bizzat meşihat tarafından belirlenirdi. Hangi talebenin nereye gideceğine dair bir liste hazırlanır ve ardından saraya sunulurdu. Talebeler genellikle memleketlerine cerre giderlerdi. Ama illaki memleketlerine gidecekler diye bir şey de yoktu. İstanbul'dan yola çıkıp Anadolu ve Rumeli'ye, hatta ve hatta Suriye ve Yemen'e kadar cerr için giden talebeler vardı.

Cerre çıkan talebelerin yol masrafları ise sultan tarafından karşılanıyordu. Bunun için ayrılan para meşihata yollanıyor, meşihat da bu parayı adil bir şekilde taksim ediyordu. Talebelerin gittikleri yerdeki barınma ve yiyecek ihtiyaçları ise bölgenin yerel halkı tarafından ortaklaşa bir biçimde karşılanmaktaydı.

Nasihât Fermanları: Tembihnameler

Osmanlı geleneklerinden biri olan tembihnameler, Osmanlı sultanları ve devlet adamları tarafından halka yönelik yayınlanırdı. Bu "Ramazan Tembihnameleri"nde Ramazan ayının huzurlu şekilde geçmesi için tembihler yapılır, nasihatler edilirdi.

Umumiyetle Ramazan ayı başlamadan önce dağıtılmaya başlanan tembihnamelerde, genellikle oruç tutmanın önemi, namaz kılmanın gerekliliği, fakirlerin ve yoksulların yardımına koşmanın fazileti, aile içi ilişkilerin önemi, ticaret ve pazarlık yaparken dikkat edilmesi gereken konular gibi dinî ve sosyal konular ele alınırdı.

Osmanlı halkının birbirleriyle ve devletle olan ilişkilerini düzenleyen önemli bir kaynak olarak kabul edilen bu Ramazan tembihnameleri, II. Mahmut döneminden itibaren Takvim-i Vekayi gazetesinde yayınlanmaya başlanmış ve halka kitapçık olarak da dağıtılmıştı. Bu güzel gelenek Osmanlı İmparatorluğu'nun son dönemlerine kadar sürdü.

Aşağıda Sultan Abdülmecid dönemine ait bir tembihname bulunmakta:

"Padişahımızın bazı camileri teşrifi ihtimal dâhilinde bulunduğundan herkes vazifesini en iyi şekilde ifa ede ve saygıda kusur etmeye.

Ramazan'da her zamankinden daha dikkatli ve edepli davranıla.

Kurallara uyula.

...

Herkes her zaman olması gerektiği gibi özellikle Ramazan'da camilere gele, işi icabı bir yere gidip gelen hademelerden başka kimseler teravih namazında dükkânlarda oturmaya.

Herhangi bir sıhî özü bulunmayanlar oruç tuta, bulunanlar da alenî bir şekilde oruç yemeye.

Her zaman temizliğe dikkat edile ve bilhassa Ramazan'da buna daha çok dikkat edile, sokak ortalarına öteye beriye çöp dökülmeye...

Bu tembihleri memurlar suret-i katiyede takip edecekler.

Ola ki tembihe aykırı hareket edenler görülürse cezalandırıla!"

İlmihal Köşesi

SORU: Zekât kimlere verilmez?

Hanefilere göre aşağıda sayılanlara zekât ve fitre verilmez:

- a) Ana, baba, büyük ana ve büyük babalara,
 - b) Oğul, oğlun çocukları, kız, kızın çocukları ve bunlardan doğan çocuklara,
 - c) Eşine,
 - d) Müslüman olmayanlara,
 - e) Zengine yani asli ihtiyaçları dışında nisap miktarı mala sahip olan kişiye,
- D) Babası zengin olan ergen olmamış çocuğa (Merginani, el-Hidaye, II, 223-228).

SORU: Ziyet eşyasına zekat düşer mi?

Hanefi mezhebine göre, altından ve gümüşten yapılmış olan, nişan yüzüğü, küpe, bilezik gibi ziyet eşyaları nisab miktarına ulaştığında, üzerinden bir sene geçtiği zaman zekat vermek gerekir. (Fethu 'l-Kadir; 1/574, Durrü'l-Muhtar; 2/41)

Şafii mezhebine göre, kadının sahip olduğu altın ve gümüşten olan ziyet eşyasının üzerinden bir sene geçmiş olsa bile, zekata tabi olmaz. Çünkü bu mezhebe göre, kadının ziyet eşyası, insanın normal olarak kullandığı elbise gibidir.

Yalnız bu hüküm, altın ve gümüşten olupta kullanılması haram olan eşyalar için geçerli değildir. Mesela bir kimse kullandığı aletleri altın ve gümüşten yaparsa veya duvara asmak için altın veya gümüşten bir levha yaparsa, bir erkek altın kullanırsa, bunlara zekat düşer. (el-Mecmu; 6/39)

SORU: Bir kimsenin bakmakla yükümlü olduğu yakın akrabalarına zekat vermesi caiz midir?

Hanefi ve Şafii mezhebine göre, bir kimsenin bakmakla yükümlü olduğu babasına, annesine, dedesine, ninesine, çocuklarına ve torunlarına zekat veremez. İddet beklemekte olan boşanmış zevcesine de veremez. Çünkü buna vereceği zekatın yararı kısmen de olsa kendisine ait olur.

İmam-ı Azama göre, bir kadın da zekatını fakir bulunan kocasına veremez. Çünkü adete göre, aralarında bir menfaat ortaklığı vardır.

Ebu Yusuf ve İmam Muhammed'e göre, kadın fakir olan kocasına zekatını verebilir.

Şafii mezhebine göre de, bir kimsenin bakmakla yükümlü olduğu usül ve fûru'una zekat veremez. Ancak bir kadın fakir olan kocasına zekat verebilir. Ama koca hanımına veremez. Çünkü karısının nafakası kendisi ne vaciptir.

SORU: Oruç tutan bir kimse imsaktan önce olduğunu zannederek yemek yer, sonra imsaktan sonra yemek yediğinin farkına varırsa, orucuna bir zarar gelir mi?

Oruç tutan bir kimse imsaktan önce olduğunu zannederek yemek yer, sonra imsaktan sonra yemek yediğinin farkına varırsa orucu bozulur. Yaptığı bu işte kasıt olmadığı için günahkar olmaz. Ama orucunu kaza etmesi gerekir. (el-Mebsût; 3/55)

SORU: Diş arasında kalan bir şey yutulsa oruç bozulur mu?

Hanefi mezhebine göre, diş arasında kalan ve nohut tanesinden büyük olan bir yemek artığını yutmak orucu bozar. Fakat nohut tanesinden küçük olan bir yemek artığını yutmakla oruç bozulmaz.

Şafii mezhebine göre, kasıt olmaksızın kişinin dişleri arasında kalan yemek artıklarını yutmasıyla orucu bozulmaz. Çünkü bunda kendi iradesi yoktur. Fakat bu yemek artıklarını dışarı atmak mümkün olduğu halde, dışarı çıkarmaz da yutarsa, yutulan şey nohut tanesinden küçük de olsa orucu bozar.

SORU: Dil ile niyet edilmeden tutulan oruç caiz olur mu?

Hanefi ve Şafii mezhebine göre, orucun caiz olabilmesi için niyetin dil ile söylenmesi şart değildir. Sadece kalpten oruca niyet etmek yeterlidir. Ancak dil ile de niyet etmek müstehaptır.

SORU: Yaşlılık sebebiyle oruç tutmaya dayanamayan insanlar ne yapmalıdır?

Hanefi ve Şafii mezhebine göre, senenin bütün aylarında oruç tutmaktan aciz olan çok yaşlı erkek ve kadınların oruç tutmamaları caizdir. Bunların oruçlarını kaza etmeleri de gerekmez. Çünkü oruç tutabilecek durumda değildirler. Bunların tutamadıkları her günün orucuna bedel bir fidye vermeleri gerekir. .

SORU: Bir fitre birkaç kişiye verilebilir mi?

Fitre bir kişiye de verilebilir, birkaç kişi arasında da bölüştürülebilir. Bununla birlikte fitrenin bir ihtiyacı karşılayacak miktarda olmasına da özen gösterilmelidir. Ayrıca bir ailenin fitrelerinin tamamını bir fakire vermesi caiz olduğu gibi, birkaç fakire bölüştürülmesi de mümkündür.

Editorlerimiz

Mustafa Şener
Münir Nureddin Camadan

Yazarlarımız

Yakup Sayın
Ahmet Salih Yıldız
Hasan Yusuf Yıldız
Ali Güşen
Abdurrahim Karazeybek
Mustafa Koç
Selahaddin Benli
Tarık Efilti
Sümame Balcı
Muhammed Enes Durgun
Ahmet Yasir Özcan

Tasarım ve Dizgi

İbrahim Çay

Hayırlı
Ramazanlar

"KARDEŞLİĞİMİZ ZEKÂTLA BEREKETLENSİN"

İFTARDUASI

"Allah'ım!
Senin rızan için oruç
tuttum, sana
inandım, sana
güvendim ve senin
rızınla orucumu
açtım. Ey!
bağışlaması bol
Rabb'im, beni,
ailemi, milletimi,
devletimi ve
inananları koru. Her
türlü güçlüğü karşı
dayanma gücü ver.
Senin her şeye
gücün yeter.

Gün	Tarih	İmsak	Güneş	Oğle	İkinci	Akşam	Yatsı
1	11 Mart Pazartesi	05:51	07:15	13:19	16:35	19:13	20:32
2	12 Mart Salı	05:49	07:14	13:19	16:36	19:14	20:33
3	13 Mart Çarşamba	05:47	07:12	13:19	16:37	19:15	20:34
4	14 Mart Perşembe	05:46	07:10	13:18	16:37	19:16	20:36
5	15 Mart Cuma	05:44	07:09	13:18	16:38	19:17	20:37
6	16 Mart Cumartesi	05:42	07:07	13:18	16:39	19:19	20:38
7	17 Mart Pazar	05:40	07:05	13:17	16:39	19:20	20:39
8	18 Mart Pazartesi	05:39	07:04	13:17	16:40	19:21	20:40
9	19 Mart Salı	05:37	07:02	13:17	16:40	19:22	20:41
10	20 Mart Çarşamba	05:35	07:00	13:17	16:41	19:23	20:43
11	21 Mart Perşembe	05:33	06:59	13:16	16:41	19:24	20:44
12	22 Mart Cuma	05:31	06:57	13:16	16:42	19:25	20:45
13	23 Mart Cumartesi	05:30	06:55	13:16	16:42	19:26	20:46
14	24 Mart Pazar	05:28	06:54	13:15	16:43	19:27	20:47
15	25 Mart Pazartesi	05:26	06:52	13:15	16:43	19:28	20:49
16	26 Mart Salı	05:24	06:50	13:15	16:44	19:29	20:50
17	27 Mart Çarşamba	05:22	06:49	13:14	16:44	19:30	20:51
18	28 Mart Perşembe	05:20	06:47	13:14	16:45	19:31	20:52
19	29 Mart Cuma	05:18	06:45	13:14	16:45	19:32	20:54
20	30 Mart Cumartesi	05:17	06:44	13:14	16:46	19:34	20:55
21	31 Mart Pazar	05:15	06:42	13:13	16:46	19:35	20:56
22	1 Nisan Pazartesi	05:13	06:40	13:13	16:47	19:36	20:57
23	2 Nisan Salı	05:11	06:39	13:13	16:47	19:37	20:59
24	3 Nisan Çarşamba	05:09	06:37	13:12	16:47	19:38	21:00
25	4 Nisan Perşembe	05:07	06:35	13:12	16:48	19:39	21:01
26	5 Nisan Cuma	05:05	06:34	13:12	16:48	19:40	21:03
KADİR GECESİ							
27	6 Nisan Cumartesi	05:03	06:32	13:12	16:49	19:41	21:04
28	7 Nisan Pazar	05:01	06:30	13:11	16:49	19:42	21:05
29	8 Nisan Pazartesi	04:59	06:29	13:11	16:49	19:43	21:07
30	9 Nisan Salı	04:58	06:27	13:11	16:50	19:44	21:08

10 NISAN 2024 ÇARŞAMBA RAMAZAN BAYRAMININ 1. GÜNÜ BAYRAM NAMAZI VAKTİ 07:04

AYET

"Eli sıkı olma,
büsbütün eli açık da
olma. Sonra kınanır
ve çaresiz kalırsın
(İsra / 29)

HADİS-İ ŞERİF

"Mümin, insanların
elinden ve dilinden
güvende olduğu
kimsedir."
(Tirmidî, İman, 12)

DİYANET İŞLERİ

BAŞKANLIĞI

2024 YILI

FİTRE/FİDYE

MİKTARI

130.00 TL

ZEKAT HESABI

BEYOĞLU EĞİTİM VE KÜLTÜR VAKFI
TR12 0001 5001 5800 7310 0545 56

GAZZE İFTAR HESABI

BEYOĞLU EĞİTİM VE KÜLTÜR VAKFI
TR63 0001 5001 5800 7313 2531 83

f @ t v / beyogluanadoluihl
BEYOĞLU ANADOLU İMAM HATİP LİSESİ